

Volgens Rutger Pontzen - Column

Wekelijks neemt Bor Beekman, Robert van Gijssel, Hein Janssen, Rutger Pontzen of Wieteke van Zeil stelling in de wereld van film, muziek, theater of beeldende kunst.

Stelling: Meer kunstenaars zouden de werkelijkheid naar hun hand moeten zetten.

RUTGER PONTZEN

Woonhuizen die geen woonhuizen meer zijn, maar kunsthuisen. Waar je doorheen dwaalt als door een verlaten privé-museum. Alsof je door iemands hoofd wandelt; de kronkelige gangen als zenuwstrengen, verlaten vertrekken voor gedachtepauzes, persoonlijke attributen als prikkels voor de verbeelding.

Ik moest er drie weken geleden aan denken. Na mijn bezoek aan Ai Weiwei's retrospectief in de Royal Academy of Arts kon ik in Londen nog een middagje stukslaan. Waarom niet eens naar het Sir John Soane's Museum, op Lincoln's Inn Fields, een vierkant parkje zoals je dat alleen in Engeland hebt? Het museum zelf is een sprookjesachtig woonhuis dat door de 18de-eeuwse architect over drie panden was gebouwd en ingericht. En waar je, eenmaal binnen, volslagen de weg kwijtraakt.

De Etruskische eetkamer loopt over in de Arabische ontbijtzaal. De grafkelder met de sarcofaag van Seti I wordt omringd door classicistische busten en reliëfs. Schilderijen van Canaletto en Hogarth rijgen zich aan tekeningen en facsimile's van Piranesi en Turner. Alles verbonden door smalle gangetjes en gekrulde wenteltrappen. Na twee uurtjes laven tussen de toneelmeubeltjes, huiselijke rekwisieten, kunstwerken en snuisterijen sta je weer buiten, verlicht en verdwaasd en beduusd van zoveel behaagzucht.

Woonhuizen als kunstpareltjes - ik moest er ook aan denken, vorige week in Maastricht, in kunstcentrum Marres aan de Capucijnenstraat. Het pand oogt als een oude patriciërswooning en werd lange tijd door de brouwersfamilie Marres bewoond ˆ vandaar. Nu was het door kunstenaar Levi van Veluw eigenhandig verbouwd, zo was gezegd. Een mooi uitgangspunt, hoewel je, al kende je het duistere werk van Van Veluw, niet kon voorstellen hoe dat eruit zou zien.

Als je eenmaal binnen bent, is de verrassing overweldigend. Van Veluw heeft het hele interieur naar zijn hand gezet, door het tot een labyrint van verduisterde gangen en donkere kamers om te vormen; volgepakt met stellages waarin een rijk assortiment ligt van geometrische objecten. Het is alsof je de woning betreedt van een raadselachtige, wereldvreemde wiskundige.

Ja, onherroepelijk denk je dan toch aan het overdadige museum van Sir John in Londen. Of het door Joris-Karl Huysmans minutieus beschreven onderkomen van cultfiguur Des Esseintes in À Rebours. De hedonist die zich van de wereld afkeerde en zijn kluzenaarshuis inrichtte met marokijnse wandkleden, exotische meubelstukken, kitscherige kunstvoorwerpen en een bibliotheek van eerste drukken uit de 4de en 5de eeuw. Een volslagen kunstmatige omgeving, tot op de vierkante millimeter bedacht en geconstrueerd, waarin een schilpad rondloopt waarvan het schild is ingelegd met goud en edelstenen.

Wie zou er niet eens door zo'n denkbeeldige leefwereld willen dwalen? Van Veluws geënceneerde spookhuis is een aardige afspiegeling ervan. Weliswaar minder decadent en protserig, maar even artificieel en afgesloten van de buitenwereld.

Hoe prijzenswaardig is het niet dat een kunstcentrum als Marres in zijn geheel en volstrekt naar de hand van de kunstenaar een metamorfose heeft ondergaan? Dat het instituut kosten noch moeite heeft gespaard om dit (inclusief crowdfunding) voor elkaar te krijgen. Dat niet alleen van de oorspronkelijke architectuur niets meer te zien is. Maar meer: dat de verbeelding vrij spel krijgt. Dat kunst geen plaatje tegen een (witte) muur is. En dat de hele omgeving wordt aangepast ter maximalisering van het beeldende effect? Wie volgt?